

ĆWICZENIA DO WYWOŁANIA GŁOSK SZUMIĄCYCH

Głoski sz, ż, cz, dż należą do tzw. głosek szumiących i są jednymi z najtrudniejszych pod względem artykulacyjnym. Dzieci często zastępują te trudne głoski łatwiejszymi (np. ś, ź, ć, dź), dlatego że nie potrafią jeszcze precyzyjnie wykonać pewnych ruchów artykulacyjnych. Bardzo ważne jest to, aby dziecko, wymawiając głoski szumiące, nie wystawiało koniuszka języka między zęby, gdyż może się to przerodzić w wadę wymowy - seplenienie międzyzębowe, a także, aby nie kierowało wydychanego strumienia powietrza na bok - może się to przekształcić w seplenienie boczne. Aby pomóc dziecku w opanowaniu tych głosek, należy jak najczęściej proponować mu zabawy i ćwiczenia mające na celu usprawnienie motoryki narządów mowy (warg, języka) oraz ćwiczenia oddechowe.

Podczas artykulacji głosek szeregu szumiącego czubek języka tworzy szczelinę – głoski [sz] i [ż] lub zwarcie i szczelinę – głoski [cz] [dż], unosząc się do wałka dziąsłowego, jednocześnie przytrzymując boki przy podniebieniu. Wargi są nieco zaokrąglone, a zęby delikatnie zbliżone do siebie.

Ćwiczenia wstępne:

- ćwiczenia w szybkim powtarzaniu głoski llllll..., przy szeroko otwartych ustach,
- ćwiczenia w szybkim powtarzaniu głosek: tttt..., dddd..., nnnn..., (przypominamy dziecku, że czubek języka ma uderzać o wałek dziąsłowy),

- wymowa głoski „sz” w sylabach: w nagłosie: szu szo sza szy sze, w śródgłosie: uszu oszo asza esze yszy iszy, w wygłosie: usz osz asz esz ysz isz,
- czytanie zestawień samogłosek z dwuznakiem „sz”: asz esz osz isz usz ysz ąsz ęsz asza osze asze iszę ęszą uszą yszy aszu,
- czytanie wyrazów z „sz”: szablon, szachy, szary, szafka, szampon, szafwia, szarfa, szatyn, szelki, szereg, szopa, szosa, szumi, szuka, szyja, piszę, noszę, wiszę, proszą, koszą, piszą, młodszy, starszy,
- przy wymowie głoski „cz” wargi powinny być zaokrąglone i wysunięte do przodu (tak jak przy o), należy podnieść czubek języka w okolice wątku dziąstowego, znacznie zbliżyć zęby do siebie i powiedzieć „t” dziąstowe,
- wymowa głoski „cz” w sylabach: w nagłosie czu czo cza czy cze, w śródgłosie: uczu oczo acza ecze yczy iczy, w wygłosie: ucz ocz acz ecz ycz icz,
- czytanie i pisanie zestawień samogłosek z dwuznakiem „cz”: -acz ecz ocz icz ucz ycz ącz ęcz -acze ocze aczu iczą uczą yszę ęszą
- czytanie wyrazów z dwuznakiem „cz”: czoło, czarny, czosnek, czyta, czapla, czapka, cząstka, Czechy, czekaj, człowiek, czemu, czerwiec, czerwień, czynny, płacze, piecze, skacze, liczy, kluczy, uczy.